

Tarja Halme

Me Myttyset

Evakkoperheen elämää

**ME MYTTYSET
EVAKKOPERHEEN ELÄMÄÄ**

TARJA HALME

**ME MYTTYSET
EVAKKOPERHEEN ELÄMÄÄ**

Kuvat: Tarja Halmeen perhekalenteri

Ulkoasu: Heikki Laitinen

Kansi: As. Oy Soukannotko, Sukkavartaankatu 15, valmistui
vuonna 1926

© 2024 Tarja Halme

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978–952–80–7222–5

SISÄLLYS

ENSIMMÄINEN LUKU: IRJA KOHTAA ONNIN	9
TOINEN LUKU: IRJA JA ONNI PERUSTAVAT PERHEEN	22
KOLMAS LUKU: ANNELI KERTOO SEN, MINKÄ HALUAA MUISTAA	40
NELJÄS LUKU: UUTEEN ELÄMÄÄN	169
VIIDES LUKU: SANOJA, JOITA EI SANOTTU	183
KUUDES LUKU: MITÄ ANNELILLE NYT KUULUU?	192

Kirjan päähenkilöt asuivat huoneistossa Lapintie 18 C16 vuosina 1940–1957.

Kalle Jalmari Myttynen (1887–1958)

Ester Elviira Myttynen os. Pöllänen (1892–1957)

Onni Ilmari Myttynen (1916–1986)

Irja Annikki Myttynen os. Halonen (1920–2013)

Tarja Anneli Myttynen, 1953 alkaen Marlisto (1946–)

Erkki Kalevi Myttynen, 1953 alkaen Marlisto (1947–2023)

Leena Irmeli Myttynen, 1953 alkaen Marlisto (1948–2020)

Marko Juhani Myttynen, 1953 alkaen Marlisto (1951–)

Esa Tapio Marlisto (1955–2022)

HYVÄ LUKIJA

Kirjani alkaa, kun kaksi nuorta kohtaa toisensa kaukana synnyinsijoiltaan, jonne ei ole enää mahdollista palata. Ankean näköinen kivitalo, Soukannotko Tampereen Juhannuskylässä, Massunmäen kupeessa saa uusiksi asukkaikseen kolmen sukupolven perheen.

Nuori perhe kasvaa nopeasti viisilapsiseksi ja viettää vapaa-aikaansa Tammerkosken rantamilla, Armonkalliolla, Litukan mökillä ja Soukannotkon asfalttipihalla. Perheen rakenteet murtuvat, kun mummi kuolee. Perhe hajoaa, isä ja ukki muuttavat Pispalaan ja äiti viiden lapsen kanssa Perhetaloille Tammelaan. Kirja kuvaillee perheen tarinaa esikoistyttären muistojen mukaisesti.

Sydämeni on pakahtumaisillaan niistä tunteista, joita olen kokenut viisivuotisen kirjoitusrupeamani aikana Tampereen Seudun Työväenopiston Elämä tarinaksi Ylöjärven - kirjoittajaryhmässä. Ryhmäämme luotsasi sanataideopettaja Tiina Laaninen, joka opetti pilkuttamaan, pätkimään ja järjestämään vuolaasti virrannutta tekstiä. Kirjoittajaystävien kriittiset ja kannustavat kommentit olivat mannaa joskus alamaissa sukeltaville tunteilleni.

Kiitos Aino Mattila-säätiölle, joka luovutti kahdeksi kuukaudeksi käyttööni Kirsi Kunnaksen kammarin Räikän yläkerrasta. Siellä sain tekstini loppusuoralle, ja Kinnalan Koukulla elokuun hämyisenä iltana kirjoitin viimeiset tarinat. Kiitos Aarnion Pirjolle, joka uskalsi käyttää reippaasti punakynää ja Laitisen Heikille, joka teki kirjalleni taiton ja toimitti sen painettavaksi. Kotiväki saa kiitosta kärsivällisyydestä, kun joskus elin omassa kuplassani, ja rakentelin tarinoita mielessäni. Perhepiirin nuoret, Teille suuri kiitos, kun olette ymmärtäneet mummin uuden harrastuksen ja antaneet joskus hilpeänsävyistäkin palautetta.

Ylöjärvellä, huhtikuussa 2024

Tarja Anneli Halme, syntyi Myttyseksi

ENSIMMÄINEN LUKU: IRJA KOHTAA ONNIN

ELOKUU 1944: TAMPERE, LAPINNIEMI, LAPINTIE

Irja raapi päänahkaansa ja yritti pyydystää sormiinsa kiusallisen nipistelijän.

– Vieläkii näitä kuhisee miun päässä, jokos sie, Lempi, oot saanu kaikki tapettuu?

– Ei oo miultakaa tät hävinneet, nyt kun on näin kuuma, lihhoovat entisestää.

Irja ja Lempi ylittivät Kastinsillan puukengät kopisten matkalla kohti Amuria.

– Tää meiän ensimmäinen työpäivä oliki hikine, sanoivat tehtaalla olevan jo täysi tohina päällä, Lempi puuskutti kiireisten askeliensa lomassa.

– Lapinniemen Puuvillatehdas kuulu olevan se vapriikki ja siellä kudotaan kankaita, Irja tiesi ja jatkoi – mie olin Enson kuitutehtaalla, kun tuli lähtö, siksi mie ajattelin, että samanlaiselle tehtaalle haen täälläkin töihin. Tehtaan työmaaruokalaan miutkii pestattiin, saapihan sieltä ainakii joka päivä lämpimän sapuskan.

– Tulitko sie Irja tänne Tampereelle suoraan Jääskestä? Mie tulin Kaukolasta, Lempi kertoi.

– Ensosta mie sain litteran Poriin, siellä on kans joku kuitutehas, mutta sinne mie en alkujaankaan tahtont jäähä, mie pyysin uuden litteran tänne Tampereelle. Täällä on miun kaks tätii jo ennestään. Mie tulin viime viikolla, Irja selvitti.

Hikiset naiset ylittivät Porin radan sillan, Vuorikadun ja jatkoivat kotimatkaa Lapintien varjoisella puolella. Vahva shellakan käry tuli kadunvarren talon kivijalan avoimesta ikkunasta kadulle asti.

Hyvä lukija,

olen Tarja Halme, evakkoperheen esikoinen, ja tämä kirja on ensimmäiseni. Sain haltuuni 70-vuotissyntymäpäivilläni isäni suvun asiakirjoja ja valokuvia. Myös äitini suvusta löytyi kertomuksia ja valokuvia. Ne saivat mielikuvitukseni valloilleen, ja ryhdyin kirjoittamaan muistiin sukuni vaihteita.

Juureni ovat Pohjois-Karjalassa, Savon sydämessä ja Karjalan Kannaksella. Sota vei kodin isältäni ja äidiltäni. Isäni sai työpaikan Tampereelta v. 1940. Äitini tuli Tampereelle Kansanhuollon littera käsilaukussa Jääskestä v. 1944. Kirjani kertoo heidän kohtaamisestaan kaukana synnyinsijoiltaan.

Ankean näköinen kivitalo Juhannuskylässä sai asukkaikseen kolmen sukupolven perheen. Kirja kertoo nuoren perheen kasvusta ja elämästä vuosina 1940–1957 Juhannuskylässä. Tarina jatkuu, kun täyteen lastattu kuorma-auto vie äidin ja lasten muuttokuorman Tammelaan Perhetaloille. Reitti kulkee Porin radan yli samaa siltaa pitkin, jota Irja-äitini käveli töistä kotiin ensimmäisen työpäivänsä jälkeen ja kohtasi lastensa tulevan isän.

